

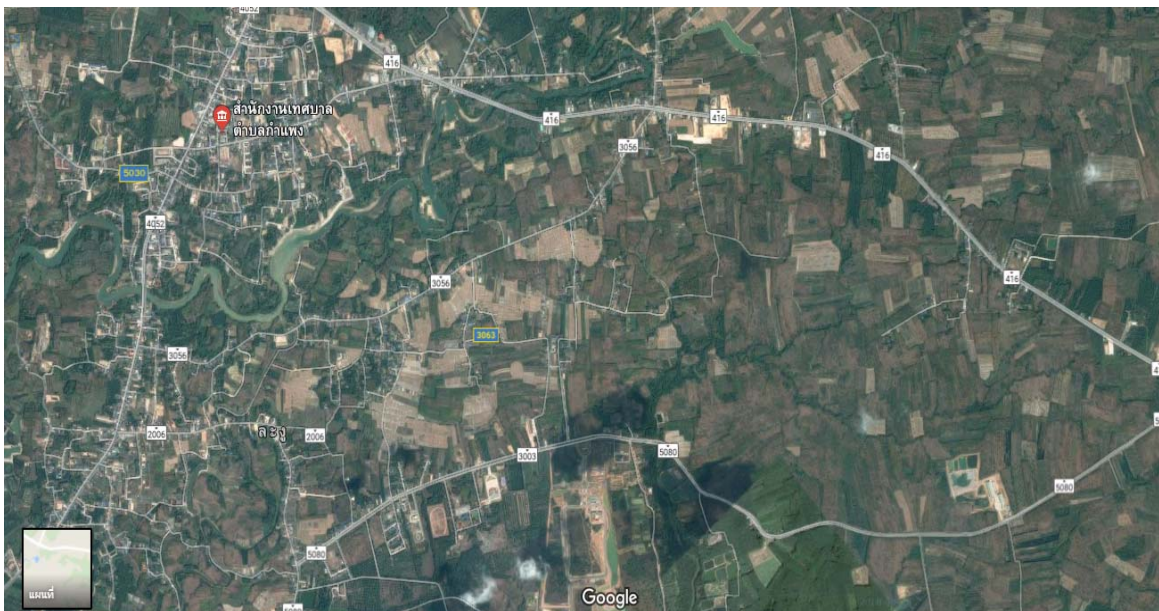
ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

สำนักงานเทศบาลตำบลกำแพง ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๓ และหมู่ ๔ ตำบลกำแพง อำเภอลอง จังหวัดสตูล มีพื้นที่รับผิดชอบรวมทั้งสิ้น ๒.๖๑ ตารางกิโลเมตร มีประชากรตามทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑๓,๗๙๖ คน (๔,๔๐๕ ครัวเรือน) โดยสำนักงานเทศบาลตำบลกำแพงอยู่ห่างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยฯ ประมาณ ๘ กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับสวนยางพารา
ทิศใต้	ติดต่อกับถนนทางหลวงชนบท สด.๓๐๐๓ (เมือง – ห้วยวังใหญ่)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๖๑ (ละงู – ฉลุง)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับสวนยางพาราและลำห้วยสาธารณะ

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง ซึ่งเป็นระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ได้รับงบประมาณการก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๖ จากสำนักงานโยธาและแผนชุมชนและสิ่งแวดล้อม เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๘.๖๕ ล้านบาท โดยได้เดินระบบกำจัดขยะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน และมีขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบประมาณ ๓๕ – ๔๐ ตันต่อวัน โดยประกอบด้วยขยะมูลฝอยจากเทศบาลตำบลกำแพงปริมาณ ๕ ตันต่อวัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๔ แห่ง และแหล่งอื่น ๆ อีกประมาณ ๓๕ ตันต่อวัน โดยเรียกเก็บอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดขยะมูลฝอยตันละ ๔๕๐ บาท ซึ่งเปิดดำเนินงานในระหว่างวันจันทร์ – วันเสาร์ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.

รูปที่ ๑ ภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้งเทศบาลตำบลกำแพง และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลฯ

สภาพทั่วไปของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลกำแพง

กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ (สงขลา) ลงพื้นที่เพื่อสำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ พบว่า สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยฯ เป็นระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ เครื่องชั่งน้ำหนัก อาคารสำนักงาน โรงคัดแยกขยะ โรงผลิตปุ๋ย ระบบไฟฟ้า ระบบประปา เครื่องจักรกล บ่อฝังกลบแบบสุขาภิบาล ระบบบ่อบำบัดน้ำเสีย และบ่อติดตามตรวจสอบน้ำใต้ดิน มีพื้นที่รวมทั้งหมด ๗๗ ไร่ ๑ งาน (รูปที่ ๑)

รูปที่ ๑ ภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้งโครงสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร

ปัญหาที่เกิดขึ้น

เนื่องจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง ได้ดำเนินการฝังกลบขยะมูลฝอยไปแล้วบางส่วน ซึ่งยังพบว่า การดำเนินการฝังกลบขยะฯ ยังไม่มีรูปแบบและวิธีการฝังกลบอย่างชัดเจน รวมถึงการบ่อบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นยังไม่มีประสิทธิภาพ และกลิ่นเหม็นที่มาจากบ่อฝังกลบขยะฯ จึงทำให้เกิดปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ข้างเคียงได้ โดยกรมควบคุมมลพิษ สามารถสรุปปัญหาสำคัญของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลกำแพง ดังนี้

๑) ปัญหาระบบ/โครงสร้างพื้นฐานภายในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

๑.๑ บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย

สภาพทั่วไปของบ่อฝังกลบขยะฯ มีขยะมูลฝอยเก่าก่อนการก่อสร้างโครงการ และขยะมูลฝอยในปัจจุบันที่ผ่านระบบคัดแยกและไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้วประมาณ ๘ ตันต่อวัน นำมากำจัดยังบ่อฝังกลบ โดยพบปัญหาหลัก คือ ๑) ถนนทางเข้าบ่อมีลักษณะเป็นดินโคลน ซึ่งอาจเกิดปัญหาทำให้รถบรรทุกขยะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ ๒) พื้นที่ปฏิบัติงานมีหน้างานบริเวณกว้าง และมีมูลฝอยกองอยู่อย่างกระจัดกระจาย และ ๓) ไม่มีการกำหนดจุดเทมูลฝอยและไม่มีการทับด้วยดินอย่างเหมาะสม (รูปที่ x) อาจส่งผลให้การใช้ประโยชน์จากบ่อฝังกลบฯ มีระยะเวลาสั้นกว่าที่ได้ศึกษาไว้ อย่างไรก็ตาม เทศบาลฯ จะต้องวางแผนในการกำหนดพื้นที่

ฝึงคลบฯ ซึ่งบริเวณนี้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี ส่งผลให้ปริมาณน้ำฝนมีปริมาณมากและไหลสัมผัสกับกองขยะและก่อให้เกิดน้ำชะซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

๑.๒ ระบบบำบัดน้ำเสีย

บ่อบำบัดน้ำเสีย มีจำนวนทั้งหมด ๔ บ่อ เป็นบ่อฝึ่ง (รูปที่ ๔) ซึ่งข้อมูลจากเทศบาลฯ ทราบว่า มีขยะปลิวลงบ่อบำบัดน้ำเสียเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันเทศบาลฯ ได้ดำเนินการโกยขยะออกจากบ่อบำบัดน้ำเสีย และจากการสังเกตยังพบอีกว่า พื้นที่บ่อฝึ่งกลบเป็นที่โล่ง มีลมแรง และไม่มีการสร้างตาข่ายเพื่อป้องกันขยะปลิวออกนอกบ่อฝึ่งกลบฯ ทำให้ขยะบางส่วนที่กองบริเวณบนพื้นปลิวลงไปยังบ่อบำบัดน้ำเสีย และทำให้ค่าความสกปรกในบ่อบำบัดน้ำเสียเพิ่มมากขึ้นและทำให้ไม่สามารถบำบัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปที่ x ระบบบำบัดน้ำเสียภายในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง

๑.๓ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ต่าง ๆ

เครื่องจักรกลที่ใช้ปฏิบัติงานเพื่อช่วยงานสำหรับการฝึ่งกลบขยะมูลฝอย พบว่า อยู่ในสภาพดีสามารถใช้งานได้ตามปกติ (รูปที่ x)

รูปที่ x เครื่องจักรกลและอาคารซ่อมบำรุง

๑.๔ ระบบสาธารณูปโภคภายในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

เครื่องชั่งน้ำหนัก ระบบไฟฟ้า และระบบประปา ยังสามารถใช้ได้ตามปกติ (รูปที่ x)

รูปที่ x ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ

๑.๕ ระบบติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบ พบว่า มีบ่อสังเกตการณ์คุณภาพน้ำใต้ดินภายในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลฯ จำนวน ๙ บ่อ (รูปที่ x)

รูปที่ x แผนผังแสดงตำแหน่งบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน และบ่อสังเกตการณ์คุณภาพน้ำใต้ดิน

๒) ปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๒.๑ ขยะมูลฝอยที่ถูกกำจัดในพื้นที่

เนื่องจากมีขยะมูลฝอยที่ผ่านระบบคัดแยกและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีก ประมาณ ๘ ตันต่อวัน และขยะมูลฝอยจากกะหล่ำเปาะที่ผ่านการคัดแยกจากต้นทางประมาณ ๑๐ ตันต่อวัน โดยเก็บขนใส่ถังพลาสติกขนาดใหญ่ และพบว่า ได้นำมาเทกองไว้บริเวณขอบบ่อฝังกลบฯ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ จุดรวบรวบขยะมูลฝอย

เนื่องจากพบปัญหาขยะมูลฝอยจากเกาะหลีเป๊ะที่เก็บขนใส่ถังพลาสติกขนาดใหญ่ และนำมากำจัดยังบ่อฝังกลบของเทศบาลตำบลกำแพง ซึ่งไม่มีจุดรองรับอย่างชัดเจนและผู้ที่ขนมากำจัดไม่ได้นำถังพลาสติกกลับไปยังต้นทาง ทำให้เกิดการสะสมของถังพลาสติกในพื้นที่เป็นจำนวนมาก

๒.๓ ถนนบริเวณขอบบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย

เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีสภาพอากาศฝนตกชุก ทำให้สภาพดินบริเวณโดยรอบขอบบ่อฝังกลบฯ มีสภาพเป็นดินโคลน ส่งผลให้รถบรรทุกขยะที่เก็บขนที่จะต้องดำเนินการฝังกลบ และเครื่องจักรกลไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ เจ้าหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ

ปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมการดำเนินงานฝังกลบขยะฯ ไม่เพียงพอ และไม่มีเจ้าหน้าที่คอยควบคุมผู้ที่นำขยะจากเกาะหลีเป๊ะที่นำมากำจัดยังสถานที่ฝังกลบขยะของเทศบาลฯ

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย สามารถสรุปข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลกำแพง ดังนี้

เทศบาลตำบลกำแพง

๑. บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย

๑.๑ ให้เทศบาลฯ จัดทำแผนการดำเนินงานในช่วงก่อนฤดูฝน และกำหนดให้มีการเปิดหน้างานในการฝังกลบมูลฝอยในแต่ละวันเพื่อกลบทับได้เร็วขึ้น และใช้ดินกลบทับอย่างเหมาะสม

๑.๒ ให้เทศบาลฯ เร่งดำเนินการนำดินลูกรังหรือหินคลุกมาถมเป็นทางและบดอัดให้แน่นหนา โดยให้มีขนาดความกว้างของถนนประมาณ ๓ เมตร และควรเร่งดำเนินการก่อนช่วงฤดูฝน เพื่อให้รถบรรทุกเก็บขนมูลฝอยเข้าไปยังจุดเทกองได้อย่างสะดวก (รูปที่ X) เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นดินโคลนและมีสภาพพื้นที่ลื่นและอาจเกิดปัญหาการรถบรรทุกติดหล่มในขณะปฏิบัติงาน

๑.๓ หลังจากดำเนินการถมทางเสร็จแล้ว ให้เทศบาลฯ นำรถแทรกเตอร์ดินตะขापไถดันทองขยะที่อยู่บริเวณขอบบ่อฝังกลบให้กองไว้ที่จุดเดียวกัน เพื่อจะได้ไถดันทองขยะลงไปบ่อ (รูปที่ X) และทำการจัดแบ่งเซลล์กองขยะ โดยมีแนวทางการแบ่งเซลล์กองขยะ (รูปที่ X) ดังนี้

รูปที่ X ลักษณะของแนวถนน เพื่อให้รถบรรทุกปฏิบัติงาน

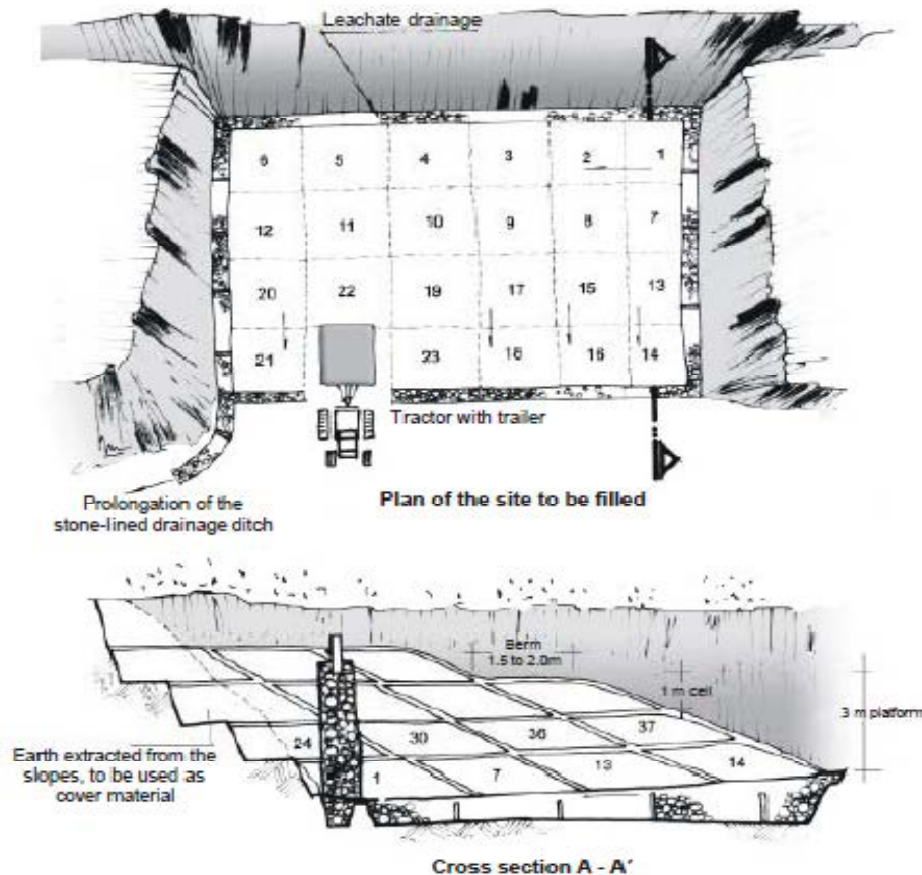
รูปที่ X พื้นที่เทกองเพื่อฝังกลบขยะ

๑.๔ เกี่ยกองขยะมูลฝอยโดยให้มีความหนาของชั้นขยะประมาณ ๖๐ เซนติเมตร กลบทับด้วยดินที่เตรียมไว้ให้มีความหนาที่เหมาะสม และนำรถแทรกเตอร์บดอัดไปกลับ ๒ - ๕ เที่ยว ในทุกๆ วัน เพื่อป้องกันการเกิดน้ำชะขยะ กลิ่นเหม็น สัตว์พาหะนำโรคและการปลิวของขยะมูลฝอยออกนอกพื้นที่

อย่างไรก็ตาม เพื่อการเตรียมการรองรับในกรณีพื้นที่ของบ่อฝังกลบขยะที่ใกล้เต็ม ซึ่งต้องมีแผนจัดการในระยะยาว ดังนี้

๑.๕ ให้เทศบาลฯ ศึกษาวิธีการฝังกลบด้วยลักษณะการฝังกลบบนพื้นที่ (Area Method) เพื่อใช้เป็นแนวทางการพิจารณาในการฝังกลบขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น

๑.๖ ควรกำชับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ให้ระมัดระวังเครื่องจักรกลไปกระทบกับท่อระบายก๊าซที่อยู่ภายในบ่อฝังกลบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

รูปที่ x ตัวอย่างรูปแบบการจัดเซลล์กองขยะในแต่ละวัน

๒. ระบบบำบัดน้ำเสีย

๒.๑ ให้เทศบาลฯ จัดเตรียมเครื่องสูบน้ำ เพื่อสูบน้ำฝนและน้ำชะจากบ่อฝังกลบเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย ในช่วงฤดูฝน

๒.๒ ให้เทศบาลฯ ดำเนินการติดตั้งตาข่ายดักขยะมูลฝอย เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่อาจตกลงมายังบ่อบำบัดน้ำเสีย และส่งผลให้ระบบบำบัดฯ ไม่สามารถบำบัดน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ ควรวางแผนตรวจสอบระบบบำบัดน้ำเสียเป็นระยะๆ และดำเนินการล้างท่อเพื่อป้องกันการอุดตันอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือตามความเหมาะสม

๓. โครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ

๓.๑ เครื่องชั่งน้ำหนัก

ควรกำหนดให้มีการสอบเทียบค่ามาตรฐานของเครื่องชั่งน้ำหนักจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือที่ใช้งานมีความแม่นยำและเชื่อถือได้

๓.๒ ระบบสายพานคัดแยกขยะ

ควรตรวจสอบการใช้งานของระบบสายพานคัดแยกเป็นประจำ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ เครื่องจักรกลที่ใช้ปฏิบัติงาน

๓.๓.๑ ควรวางแผนการตรวจสอบสภาพเครื่องจักรกล ระบบสายพานคัดแยก เครื่องคัดแยก ขยะมูลฝอยก่อนเดินระบบตลอดเวลา และให้มีการจดบันทึกการใช้งานอยู่เป็นประจำ เพื่อให้การดำเนินงานไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อผู้ปฏิบัติงาน

๓.๓.๒ ใช้เครื่องจักรกลให้ถูกกับลักษณะงาน

๓.๓.๓ หมั่นคอยดูแล และซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานทุกครั้ง

๔. ภาพรวมการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

เนื่องจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพง ประสบปัญหาการดำเนินการฝังกลบขยะมูลฝอยในพื้นที่ ส่งผลให้การฝังกลบขยะฯ ยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมถึงการกำจัดขยะมูลฝอยจากเกาะหลีเป๊ะ โดยนำมากำจัดยังบ่อฝังกลบของเทศบาลฯ ซึ่งไม่มีจุดรองรับและไม่ได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม และในส่วนของถังพลาสติกขนาดใหญ่ที่บรรจุมูลฝอยแต่ไม่ได้้นำกลับไปจัดการยังต้นทางทำให้มีการสะสมในพื้นที่เป็นจำนวนมาก อีกทั้ง สภาพอากาศมีฝนตกชุกตลอดเวลาทำให้ดินบริเวณรอบบ่อฝังกลบมีสภาพเป็นดินโคลน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังนั้น มีข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๔.๑ ให้เทศบาลฯ จัดเตรียมทำแผนปฏิบัติงานในช่วงฤดูฝนในแต่ละปี หรือระยะเวลาตามความเหมาะสม เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปด้วยความระเบียบเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ให้เทศบาลฯ ศึกษาวิธีการฝังกลบในช่วงฤดูฝนตามข้อเสนอแนะ ๑.๑ - ๑.๖ ทั้งนี้ ให้เทศบาลฯ ดำเนินการตามศักยภาพและความเหมาะสม

๔.๓ เทศบาลฯ อาจจะกำหนดข้อห้าม ข้อบังคับ และบทลงโทษ สำหรับผู้นำขยะมูลฝอยมากำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยฯ ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือข้อห้าม เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล

๑) ติดตามผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกลไกของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องหรือกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการฯ ในส่วนของอนุบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้

๒) ดำเนินการกำกับ ฝึกระวัง ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล บูรณาการการแก้ไขปัญหา เพื่อรายงานสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยฯ ของเทศบาลตำบลกำแพง

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ (สงขลา)

ให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และฝึกระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบพื้นที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลกำแพงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ดังกล่าว

ภาพลงพื้นที่และการประชุมหารือกับผู้บริหารเทศบาลตำบลกำแพง

